

Landbrugsstyrelsen  
Nyropsgade 30  
1780 København V  
Sendt til Marianne Mochau Jensen MMJ@lbst.dk

**Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.**

Axelborg, Axeltorv 3  
DK 1609 København V  
T +45 3339 4000  
E info@lf.dk  
W www.lf.dk  
CVR DK 25 52 95 29

## **Landbrug & Fødevarers kommentarer til "Forslag til ændring af CAP-planen for 2024"**

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers skriftlige bemærkninger til Forslag til ændring af CAP-planen for 2024, som er sendt i skriftlig i høring i Overvågningskomiteen for CAP-planen.

Som det også blev oplyst på mødet i Overvågningskomiteen den 8. august 2023, har der i år været en stor underansøgning på de nye bioordninger. Derfor mener Landbrug & Fødevarer det bør have højeste prioritet, at sikre, at der er fuld hjemtagning af midlerne til bioordningerne, både i 2023 og fremadrettet.

På den baggrund er det meget vigtigt, at den foreslåede øgede fleksibilitet på +6 pct. på grundbetalingsordningen bliver hurtigt godkendt og gennemført, så den kan få effekt for udbetalingerne til december 2023. Dermed kan det undgås at sende i størrelsesordenen 100 mio. kr. tilbage til EU for støtteåret 2023.

Samtidig mener Landbrug & Fødevarer, at det skal prioriteres, at der indenfor den politisk besluttede ramme for midler til bioordninger, etableres en eller flere nye bioordninger allerede i 2024, så det sikres, at midlerne også kan hjemtages i de kommende år. Udover at udvide bioordningen for biodiversitet og bæredygtighed, så den i større omfang kan understøtte mere bæredygtige produktionsmetoder, så mener L&F, at der skal etableres egentlige nye ordninger med fokus på klimatiltag. Derfor er det beklageligt, at de foreslåede CAP-plan ændringer til 2024 ikke indeholder forslag til nye bioordninger.

Generelt mener Landbrug & Fødevarer også, det er vigtigt, at det sikres, at CAP-planen giver den nødvendige fleksibilitet og mulighed for hurtigt at tilpasse ordninger og krav, hvis der opstår akut behov for dette, for eksempel som følge af uforudsete vejrforhold.

Landbrug & Fødevarer vil gerne minde om, at vi har en række supplerende forslag til justering af CAP-planen, der tidligere er fremsendt til Landbrugsstyrelsen, som vi gerne havde set medtaget. Vi indgår gerne i en konstruktiv dialog med Landbrugsstyrelsen om disse forslag.

### **Justering af fleksibilitet på støttesatser**

I forslaget til ændring af CAP-planen, lægges der generelt op til at øge fleksibiliteten på støttesatserne til bioordningerne, så støttesatsen kan øges op til det maksimalt mulige i forhold til det kompensationsbehov, der er beregnet af IFRO. Samtidig bibeholdes minimumssatsen til at være 10 pct. under den fastlagte støttesats, på nær for ordningen Økologisk Arealstøtte, hvor det minimumssatsen ændres fra -10 pct. til -0 pct. Landbrug & Fødevarer undrer sig over, hvorfor alle bioordninger ikke behandles ens med hensyn til minimumssatsen. Vi vil i den forbindelse gerne påpege, at det særligt for de to bioordninger, der også har til formål at kompensere for udjævningen af hektarstøtten, er vigtigt, at støttesatsen ikke falder til under det planlagte enhedsbeløb. Det



gælder både for ordningen varieret planteproduktion og for ordningen miljø- og klimavenligt græs. Generelt mener vi dog, at det er positivt, at der laves en fleksibilitet i CAP-planen, så evt. justeringer ikke kræver en CAP-planændring.

### **Justeringer af GLM-krav og definitioner**

Landbrug & Fødevarer bifalder de foreslåede justeringer af GLM 6 for så vidt angår grøntsagsafgrøder og frøafgrøder, da justeringerne er vigtige både for at begrænse sygdomsspredning og for at sikre renhed og forebygge ukrudtsgræsser i de pågældende afgrøder. Landbrug & Fødevarer havde dog gerne set, at de foreslåede ændringer også gælder efter høst af frøafgrøder og ikke kun forud for såning af frøafgrøder. Supplerende vil Landbrug & Fødevarer gerne foreslå at perioden på 6 uger udvides yderligere til fx 8 uger.

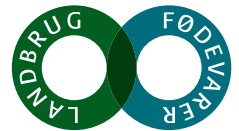
Landbrug & Fødevarer bifalder ligeledes de to justeringer af GLM 7 i forhold til tidlige spisekartofler og forsøgsmarker.

Som Landbrug & Fødevarer har bemærket flere gange tidligere, har det i indeværende år været dybt problematisk, at ikke mindst tilsagnsarealer, der er defineret som omdriftsarealer, udløser krav om etablering af 4 pct. ikke-produktive arealer efter GLM 8. Dette har blandt andet betydet, at det i år har været nødvendigt at frahegne afgræsningsarealer fra dyrene. Det er derfor positivt, at der i ændringerne til CAP-planen nu lægges op til, at ansøgere, hvor mere end 75 pct. af omdriftsarealerne er forpligtet under flerårige tilsagn, undtages fra kravet. Landbrug & Fødevarer ser dog gerne, at undtagelsen udvides til at gælde fuldt ud som formuleret i fodnoten til GLM 8-kravet i forordning 2021/2115, så den omfatter alle græsarealer, brak m.v. Ligeledes ønsker Landbrug & Fødevarer, at bedrifter med under 10 ha i omdrift undtages fra kravet.

Supplerende foreslås det at ændre definitionen af permanent græs. Arealer der udtages permanent, får dermed automatisk status af permanent græs, og ansøgeren har mulighed for at vælge, om arealer, der indgår i plejegræstilsagn, skal have status af omdriftsareal eller status som permanent græs. Landbrug & Fødevarer havde hellere set, at tilsagnsarealer og arealer i udtagningsprojekter blot per automatik (uanset arealstatus) ikke udløser krav om 4 pct. ikke-produktive arealer. Den foreslåede løsning forbedrer dog umiddelbart situationen for arealer der udtages permanent. For arealer under plejegræstilsagn er Landbrug & Fødevarer bekymret for, om den enkelte ansøger kan gennemskue de langsigtede konsekvenser ved at omdøbe arealet permanent græs. Fx hvis det på sigt skal indgå i en udtagning eller der er andre økonomiske eller driftsmæssige konsekvenser. Det er meget vigtigt, at dette beskrives tydeligt i vejledningsmaterialet, så ansøgerne kan tage en fuldt oplyst beslutning om, hvilken arealstatus tilsagnsarealet skal have.

Sidst men ikke mindst er det vigtigt, at en justering af definitionen af permanent græs ikke medfører, større risiko for, at referenceandelen for permanent græs under GLM 1 falder under de fastsatte tærskler, så det permanente græsareal fastlåses, og der evt. skal stilles krav om reetablering af permanente græsarealer.

Landbrug & Fødevarer mener det er positivt at fristerne for brakarealer tages ud af CAP-planen, så der gives en større national fleksibilitet til at justere på fristerne under hensyntagen til vejrforholdene. Her ønsker Landbrug & Fødevarer også, at der indskrives en mulighed for at dispensere for udnyttelseskravet på brakarealer, hvis fx tørke giver mangel på grovfoder. I den forbindelse vil Landbrug & Fødevarer gerne gentage ønsket om generelt at tillade afgræsning af brakarealer.



### **Justeringer af bioordninger**

Landbrug & Fødevarer bakker op om de foreslåede ændringer til bioordningerne, herunder ikke mindst, at arealgrænserne for varieret planteproduktion justeres, og at der lægges op til en øget mulighed for afgræsning under ordningen ekstensivering med slæt.

Landbrug & Fødevarer vil gerne minde om, at vi har fremsat en række yderligere forslag til tilpasning af ordningen ekstensivering med slæt, som vi gerne havde set medtaget i ændringen af CAP-planen til 2024.

I forhold til ændring af satserne under bioordning økologi, lægger Landbrug & Fødevarer vægt på, at det er basissatsen, der hæves. Det vil give den største effekt i forhold til fastholdelse af det allerede omlagte økologiske areal samtidig med at det også styrker incitamentet til yderligere omlægning. Det er samtidig en bred effekt, der opnås, da det er en økonomisk forbedring for alle økologer.

Det er dog vigtigt, at den hævede sats ikke får negative konsekvenser for, de politiske målsætninger for udvidelsen af det økologiske areal, og at der, om nødvendigt, findes tilstrækkelige midler ved at øge den nationale medfinansiering af EU's landbrugspolitik.

Det præciseres i CAP-planen, at der under ordningen varieret planteproduktion kan ydes støtte til frøproduktion til grøntsager. Landbrug & Fødevarer bemærker, at nogle af de frø, der i en dansk kontekst defineres som blomsterfrø, anvendes til humant konsum. Det gælder fx frø fra urtechrysanthemum, der eksporteres til Fjernøsten, hvor bladene ved dyrkning anvendes som en grøntsag.

### **Etableringsstøtte til unge landbrugere**

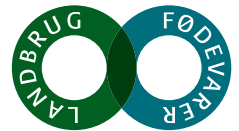
Landbrug & Fødevarer kvitterer for tilpasningen af ordningen, der giver mulighed for at kvalificere til ordningens uddannelses- og kvalifikationskrav på baggrund af relevant praksiserfaring. Det er vigtigt, at en snæver dansk fortolkning af EU-reglerne om ung landbrugerstøtte i den danske CAP-plan ikke står i vejen for at kunne give etableringsstøtte til reelle etableringer, der understøtter et generationsskifte i dansk landbrug.

### **Søjle 2 – ordninger**

Landbrug & Fødevarer kvitterer for, at der på mødet i overvågningskomitéen blev sagt, at den ændrede finansieringsplan for den målrettede regulering fra 2024 og frem ikke laver om på politiske aftaler.

Det fremgår af forslaget til ændring af CAP-planen, at støttesatsen for Målrettet regulering øges til 673 kr./ha. Samtidig er det vores forståelse, at den målrettede indsats koncentrerer sig til et mindre areal med et større indsatsbehov. Da marginalomkostningerne ved at etablere efterafgrøder stiger på den enkelte bedrift, når det samlede indsatsbehov på arealet stiger, er det vigtigt at sikre at stigningen i støttesatsen er tilstrækkelig til at dække landmændenes omkostninger ved at etablere efterafgrøderne

Landbrug & Fødevarer hilser de nye tilpasningsmuligheder samt muligheden for indførelsen af et resultatbaseret tillæg under plejegræsordningen velkomne. Der savnes dog fortsat information om, hvad det konkret vil indeholde. Det er vigtigt, at tillægget bliver udformet, så det giver mening for biodiversitet og den enkelte naturplejer.



### **Udtagningsordninger**

Helt overordnet er det meget vigtigt, at ordningerne for engangskompensation og Vand- og Klimaprojekter fungerer hurtigt og effektivt og med de rette incitamenter, så udtagningsindsatsen kommer i mål så hurtigt som muligt. I den forbindelse frem går der en række justeringer af begge ordninger, der peger i den rigtige retning.

Det drejer sig blandt andet om muligheden for at forlænge tilsagnsperioden for engangskompensation til 20 år, der er med til at sikre, at projekter med ren klimaeffekt kan få grundbetaling i en længere periode. Det er positivt. Dog vil Landbrug & Fødevarer gerne spørge ind til hvilke forpligtelser, der ligger i dette for lodsejeren. I udgangspunktet vil det mest optimale være, hvis projekterne samtidig implementerer enten vandramme- eller Natura 2000 direktiverne, da der her vil være en direkte adgang til grundbetaling, som er uafhængig af tilsagnsperioden.

Uden at kende detaljerne er det umiddelbart positivt, at der er fokus på at skabe fleksibilitet ift. håndtering af værditab.

Muligheden for, at lodsejere kan søge om tilskud til udtagning af mindre arealer og selv stå for at gennemføre projektet, er også noget, som Landbrug & Fødevarer har efterspurgt. Der er et stort arealpotentiale i sådanne projekter.

Om det bliver en succes, afhænger dog af,

- hvor mange krav, man som lodsejer skal leve op til,
- hvor mange af udgifterne, man kan få dækket,
- om der bliver de samme krav til forundersøgelser m.v., som der er til de større projekter.

Helt overordnet er der brug for at få reduceret de administrative krav, herunder krav til forundersøgelser m.v. for de mindre projekter, som lodsejerne selv står for at håndtere. Ellers bliver det for tungt at løfte, og projekterne vil med stor sandsynlighed få svært ved at leve op til kravene om omkostningseffektivitet.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard  
Chefkonsulent  
Klima & EU

Mette Trudsø Kruse  
Chefkonsulent  
Klima & EU